

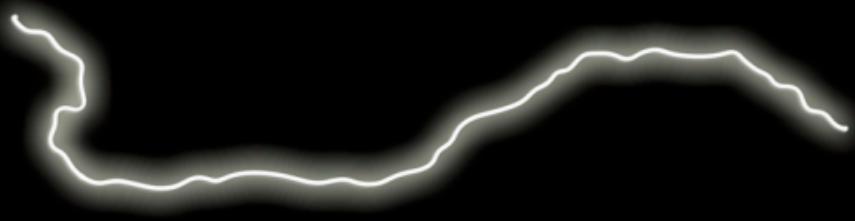
εκτός συνόρων

Σύνοφρα: περιγράμματα, πραγματικά ή φανταστικά, φυσικά ή νοητά, όρια που διαχωρίζουν περιοχές στον κόσμο, στον χρόνο, στον λόγο, στη σκέψη, στα συναισθήματα. Κατά ένα παρόδοξο, όμως, τρόπο την ίδια στιγμή που κωρίζουν λεπτουργούν και ως αύνδεομοι, ως στοιχεία που ενώνουν.

Η έκθεση «Λέσα / Πέρα από τα Σύνοφρα» περιλαμβάνει μια σειρά από έργα σύγχρονων Ευρωπαίων καλλιτεχνών που, με ποικίλους εικαστικούς τρόπους, πραγματεύονται την έννοια των συνόφρων σε διαφορετικές της εκδοχές.

Στην ορχή της έκθεσης έχει τοποθετηθεί το έργο Border By Memory (2006) του Βουλγαρού καλλιτέχνη Pravdoliub Ivanov. Πρόκειται για έναν σωλήνα με νέον ο οποίος «παριστάνει» το τμήμα του ποταμού Δούναβη που κωρίζει τη Βουλγαρία από τη Ρουμανία. Πρόκειται λοιπόν για την εικαστική απόδοση ενός φυσικού, γεωγραφικού συνόρου που λειτουργεί ιστορικά και ως πολιτικό σύνορο ανάμεσα σε δύο χώρες. Το έργο φιλοτεχνήθηκε ένα χρόνο πριν από την ένταξη και των δύο αυτών χωρών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε μια περίοδο που η προσδοκία της ένταξης ήταν έντονη στους λαούς της περιοχής. Το έργο αυτό μπορεί να ιδωθεί, λοιπόν, ως ένα σχόλιο πάνω στη σχετικότητα των ορίων και τη δυνατότητα της υπέρβασής τους. Τα σύνοφρα μπορεί να μετακινούνται, να κάνονται ή να ξεπερνιούνται.

Border by Memory, 2006
© Pravdoklub Ivanov

Untitled, 1996
© Jannis Kounellis

Η γλυπτή κατασκευή του Γιάννη Κουνέλλη είναι μια δημιουργία του 1996. Ο Κουνέλλης, ακολούθωντας τις όρχες της Arte Povera, αποφεύγει να χρησιμοποιεί υλικά και τεχνικές της παραδοσιακής τέχνης δηλ. (ζωγραφική στον καμβά, μπρούντζο και μάρμαρο). Στο συγκεκριμένο έργο συνδυάζει ταπεινά υλικά, όπως οι αιδερένιες επιφάνειες, πι μεταλλική δοκός και το ταξινό ύφασμα που συμπλέκονται μεταξύ τους με τρόπο που δημιουργεί μια αίσθηση φυσικού συνόρου. Ταυτόχρονα, όμως, η σύνθεση μοιάζει να καθοδηγεί τον θεατή με τρόπο ασφή. Αν υποθέσουμε πως όλη η κατασκευή είναι ένας φράκτης που δεν μπορεί να τον υπερβεί, προς ποια κατεύθυνση θα συνέχιζε την πορεία σου;

Στην έκθεση πορουσιάζονται και έργα που αξιοποιούν περισσότερο το χρώμα. Στα έργα του Kloebel, του Förg, του Uséle και του Frize, για παράδειγμα, τα όρια σκηνωμάτιζονται από τη χρήση διαφορετικών χρωμάτων, προκαλώντας και διαφορετικά συναισθήματα, συνειρμούς ή ερωτήματα.

Στο έργο του Anish Kapoor τα σύνορα μοιάζουν να ανικνεύονται διαφορετικά. Ο μήλο δίσκος που αιωρείται στον χώρο δημιουργεί από μόνος του τα όριά του. Η κατασκευή, με την κοιλι επιφάνειά της και το έντονο χρώμα της, καλεί τον θεατή να την εξερευνήσει. Γεννιούνται έτσι νέα ερωτήματα στον θεατή: Ποια είναι τα όρια του πραγματικού; Που βρίσκεται ο ίδιος σε σχέση με το έργο; Τι ακριβώς τον κάνει να αισθάνεται;

Στο έργο Rival (1983) τη Marlène Dumas φαίνεται να προβληματίζεται για τα όρια της ανθρώπινης υπόστασης. Η σχέση ανάμεσα στον πιθήκο και τη γυναικεία μορφή μοιάζει να γεννά συναισθήματα που συμπλέκονται, κάνοντας τα όρια ανάμεσά στο ζωικό και το ανθρώπινο περισσότερο ρευστά.

Σε άλλα έργα της έκθεσης, όπως αυτά των Innes, Cabrita Reis και Morelllet, μπορεί κανείς να παρατηρήσει ένα διαφορετικό τρόπο απόδοσης των ορίων και των χωριστών περιοχών. Οι ίσιες γραμμές και οι κατακερματισμένοι χώροι είναι άμεσα οφατοί εδώ.

Σπις δημιουργίες πάλι των Scully, Callery και Rijuan τα σύνορα μοιάζουν να κάνονται ή να γίνονται ασφαλή, ένα προσεκτικό θέλμα όμως μπορεί να τα εντοπίσει. Το έργο του Βρετανού Simon Callery με τίτλο Ennogram (2000) είναι μια λευκή μονοχρωματική έργο, στο πορτατήριό του κανείς μπορεί να διακρίνει κατακόρυφες και οριζόντιες γραμμές που απάντηση της επιφάνειας.

Το έργο του Ισπανού Jaume Plensa πραγματεύεται τα όρια του χώρου. Μια ορθογώνια κατασκευή μούρου χρώματος έρχεται σε αντίθεση με τη λευκή λεπτή επιφάνεια πάνω στην οποία προβάλλεται. Η απουσία του αντικειμένου που ορίζει τον χώρο είναι εξαιρετικά σαφής. Εξίσου σαφής είναι η απουσία του αντίστοιχου αντικειμένου στο έργο του Ιταλού Claudio Parmiggiani με τίτλο Delocazione [μετατόπιση]. Εδώ ο καλλιτέχνης χρησιμοποιώντας τον καπνό, περιγράφει την απουσία του αντικειμένου, τα όρια του οποίου ξεχωρίζουν στον κανισμένο καμβά. Το σύνορο-όριο επισημαίνει την απουσία του αντικειμένου, που μπορεί κανείς να το ανακαλέσει νοερά.

Το εκποδευτικό έντυπο σκεδιάστηκε στο πλαίσιο της περιοδικής έκθεσης «Ηλίασ / Πέρα από τα Σύνορα» με έργα από τη συλλογή της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων που παρουσιάστηκε στο Βελγικό & Χριστιανικό Μουσείο στις 19 Σεπτεμβρίου έως 30 Οκτωβρίου 2011

Κείμενα-επηρέαστα
Πάνος Βασιλίδης Στάθης Γκάστης

Σκεδισμός
Γιάννης Σιαστρινός, Γιώργος Σουτής
Διάρθρωση
Γιασεμίνα Μανασίδηου

ο 2011

Ευχαριστούμε την επιμελητρία της έκθεσης Delphine Munro και την Έντεκα Σταύρωσηών που είχε τον αυτονομό της έκθεσης.

